

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра української літератури

ЛІТЕРАТУРА ВОЛИНСЬКОГО КРАЮ ВІД ХІХ СТ. ДО СЕРЕДИНИ ХХ СТ.

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента
підготовки бакалавра
галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка»
спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова та література)»
(освітня програма «Середня освіта. Українська мова та література.
Світова література») денної форми навчання

Силабус вибіркового освітнього компонента «Література волинського краю від ХІХ ст. до середини ХХ ст.» для здобувачів вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова та література)» денної форми навчання. 31 серпня 2023 р. 11 с.

Розробник:

Сур'як М.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри української літератури.

Протокол № 1 від 31 серпня 2023 року.

Завідувач кафедри

доц. Яручик В. П.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Кількість кредитів – 5	01 «Освіта / Педагогіка»	Денна форма навчання
		Вибірковий освітній компонент
Модулів – 2	014 «Середня освіта (Українська мова та література)»	Рік підготовки – третій
		Семестр – п’ятий
		Лекції – 26 год.
	«Українська мова та література. Світова література»	Практичні – 28 год.
Змістових модулів – 2		Самостійна робота – 86 год.
Загальна кількість годин – 150	Бакалавр	Консультації – 10 год.
Тижневих годин (аудиторних) – 4		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про надавача освітніх послуг

Сур'як Микола Володимирович

Науковий ступінь кандидат філологічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри української літератури

Контактна інформація +380505734135; Електронна адреса:

suriak.mukola@vnu.edu.ua suriakmukola@gmail.com

Розклад занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

Силабус вибіркового освітнього компонента «Література волинського краю від XIX ст. до середини XX ст.» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 01«Освіта / Педагогіка» спеціальності 014 «Середня освіта (українська мова і література)».

Курс «Література волинського краю від XIX ст. до середини XX ст.» особливе значення для формування фахового світогляду здобувачів вищої освіти, майбутніх учителів-словесників.

Під час вивчення освітнього компонента здобувачі освіти ознайомляться з літературними здобутками письменників рідного краю – Волині (починаючи від XIX ст. і завершуючи серединою XX ст.). Це стосується доробку різних жанрів, а також представників різних літературних шкіл.

Пізнаючи, відображаючи, оцінюючи дійсність в її живій історичній динаміці, художня література звертається і до тієї місцевості, яка історично склалася і має свої неповторні особливості, естетично „відкриває” і освоює той чи інший регіон. В уявленні художника саме ці місця стають своєрідним втіленням всієї його великої батьківщини, вони життєдайним джерелом, живлять його патріотичні почуття і творчість.

Здобуті знання сприятимуть краще розуміти цілісний літературний процес, опанувати твори різних жанрів, представників різних поколінь та літературних шкіл.

Як результат – цілісне бачення формування і розвитку художньо-літературного процесу волинян. Формування цілісного бачення культурно-історичного процесу. Інтегральна компетентність.

Здобувачі освіти, після опанування компетентностей зможуть активно використовувати їх у своїй подальшій практичній діяльності вчителя. Наприклад, під час виробничої практики, а також у ході власних дослідницьких проєктів.

Метою освітнього компонента є вивчення літературного доробку волинян у XIX-XX століттях.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Література волинського краю від XIX ст. до середини XX ст.» є:

- розкривати неперервність літературного процесу Волині,
- сприяти усвідомленню літератури як певного національного та історичного типу художньої творчості,
- удосконалювати вміння студентів зіставляти художні твори,
- забезпечити оволодіння студентами необхідною термінологією;
- формувати вміння та навички наукової роботи студентів під час виконання ними повідомлень і доповідей з питань, винесених на самостійне опрацювання;
- розвивати творчу уяву студентів; сприяти виробленню в них власних поглядів на явища літературного процесу, вільних від ідеологічної заангажованості та спрямованих на сприйняття естетичної самоцінності літератури рідного краю.

Компетентності.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності, досягнення суспільства на основі розуміння історії, закономірностей розвитку предметної галузі; цінувати багатоманітність у суспільстві.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії, її реалізації в професійній діяльності.

Здатність розуміти шлях розвитку вітчизняної та світової літератури й літературознавства; аналізувати явища української та світової літератури від

давнини до сучасності, їх літературний та нелітературний (історичний, філософський, соціальний, ідеологічний, культурний) контекст, виховний потенціал; розуміти періодизацію, основні тенденції розвитку літератури, її зв'язок з іншими видами мистецтва, кіно, медіа; використовувати ці знання в професійній діяльності.

Здійснювати лінгвістичні та літературознавчі дослідження; бути активним і компетентним учасником усної та писемної наукової комунікації в професійній сфері; керувати дослідницькою діяльністю учнів.

Здатність усвідомлювати культурне різноманіття, відповідальність за збереження культурної та мовної спадщини.

На вивчення освітнього компонента заплановано 150 годин/5кредитів ECTS

IV. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Сам.роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. <i>Літературний процес на Волині у XIX ст.</i>					
Тема 1.Духовні скарби Волині. Загальна характеристика.	13	2	2	8	1
Тема 2. Родина Косачів і Волинь.	34	6	6	20	2
Тема 3. Агатангел Кримський: портрет на тлі епохи.	13	2	2	8	1
Тема 4. Письменники інших народів на Волині.	13	2	2	8	1
Разом за модулем 1	73	12	12	44	5
Змістовий модуль 2. <i>Тенденції розвитку літературного процесу на Волині у першій половині XXст.</i>					
Тема 5. Літературний рух на Волині (20-30-ті рр. XX ст.)	15	2	4	8	1
Тема 6. Волинські письменники в діаспорі.	17	4	4	8	1
Тема 7. Літературознавці Волині.	15	2	4	8	1

Тема 8. Розвиток театру на Волині.	13	2	2	8	1
Тема 9. Художньо-мистецька спадщина Волині XIX-середини XX ст.	17	4	2	10	1
Разом за модулем 2	77	14	16	42	5
Види підсумкових робіт					
ІНДЗ					
МКР					
Всього годин	150	26	28	86	10

V. Завдання для самостійного опрацювання.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Прочитати малу прозу М. Калинчука, роман Б. Шведа «Поліщуки», поезію Г. Жежко та І. Степанюка	8
2	Підготувати цитатний план до характеристики образу Волині в поезії О. Лятуринської, О. Стефановича, романі У. Самчука «Волинь» та діалогії споминів письменника «На білому коні», «На коні вороному».	10
3	Ознайомитися з публікаціями Мар'яни Миць про розвиток українського театру на Волині	8
4	Ознайомитися із літературно-критичними працями лауреата Національної премії ім. Тараса Шевченка Є. Сверстюка «Блудні сини України», «Шевченко і сучасність», «На святі надій».	10
5	Ознайомитися з працею О. Косач-Кривинюк «Леся Українка. Хронологія життя і творчості».	10
6.	Ознайомитися з працею І. Денисюка, Т. Скрипки «Дворянське гніздо Косачів».	8
7.	Ознайомитися з книгами: Скрипка Т. «Спогади про Лесю Українку», «Бібліографічні матеріали. Спогади. Іконографія».	8
8	Ознайомитися з працею О. Котиса «Якою Волинь XIX століття показували на полотнах художники».	8
9	Ознайомитися з художньою спадщиною А. Лазарчука, що зберігається в музеях Луцька.	8
10	Ознайомитися з матеріалами про мистецьке життя	8

	Луцька ХІХ-середини ХХс., зокрема з публікацією І. Несторук «До історії Волинського українського театру в м. Луцьку»	
	Всього годин	86

VI. Політика оцінювання

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Відвідування лекцій можливе на вибірковій основі (наприклад, за програмою вільного відвідування). Здобувач повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь у навчальному процесі. Підготовка есеїв – на добровільній основі.

Академічна доброчесність. Вимоги до академічної доброчесності визначаються «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ВНУ ім. Лесі Українки», що розміщуються на сайті університету за посиланням:

<https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/polozhennya-pro-antyplagiat.pdf>

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених навчальним планом, розкладом занять та розкладом заліково-екзаменаційного процесу.

VII. Види (форми) індивідуальних науково-дослідних завдань (ІНДЗ)

Індивідуальна наукова робота студентів спрямована на вміння систематизувати, узагальнювати явища літературного процесу на Волині в контексті вивчення творчості окремих письменників, фактів літературного життя краю і з використанням праць науковців, краєзнавців, працівників музеїв, у яких Волинь постає як край великої культурної традиції.

Виконати індивідуальне наукове завдання:

1. Розвиток літературознавчого процесу Волині кінця ХІХ-поч ХХст.
2. Волинська періодика 20–30-х рр. як рушій національного і культурного розвитку краю
3. Польські письменники ХХ ст. на Волині
4. Чеські письменники на Волині
5. Проза У. Самчука
6. Є. Сверстюк – літературний критик

7. Життєвий шлях та дослідницькі інтереси В. Покальчука.
8. Образ рідного краю в поезії О. Лятуринської.
9. Родина Косачів у творчості Степана Скочюка
10. Художня спадщина А. Лазарчука.
11. Образ Волині у творчості Віктора Лазарука
12. Маргарита Малиновська – критик, прозаїк
13. Письменники Волині – вихідці з Холмщини
14. «Жіноча віть» поезії Волині

Написати реферат на одну із запропонованих тем:

1. Джон Рід і Волинь
2. Життєвий і творчий шлях Ю. Покальчука
3. Лауреати обласної літературно мистецької премії імені Агатангела Кримського.
4. Розвиток театру на Волині
5. Літературознавчий доробок І. Денисюка
6. Літературознавчий доробок Є. Сверстюка
7. Світ поезії О. Лятуринської
8. Волинь у художній спадщині Т. Шевченка.
9. Ознайомлення школярів з літературою Волині XIX-XX ст.
10. Ознайомлення учнів нової української школи з сім'єю Косачів.

Написати творчу роботу на тему: «Образ Волині у художній літературі (на матеріалі творчості улюбленого письменника за вибором студента)».

VIII. Підсумковий контроль – залік.

VI. Шкала оцінювання

Поточний контроль (мах = 40 балів)									Модульний контроль (мах = 60 балів)			Загальна кількість балів
Модуль 1								Модуль 2	Модуль 3			
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	10	25	25	100
2	6	5	2	5	5	5	5	5				

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка

90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

ІХ. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Верхалець М. Агатангел Кримський у колі своїх сучасників. К., 1990.
2. Волинь у долях краян і людських документах. Луцьк, 1996. С. 50-52.
3. Волинь моя...: журнал Міжнародного громадського об'єднання «Волинське братство». Київ, 2001 – 2003. Вип. 1, 2, 3.
4. Волинь і волинське зарубіжжя. Луцьк, 1994.
5. Волинь літературна: наші сучасники: зб. матеріалів про письменників Волині, членів Нац. спілки письм. України. Луцьк: ВАТ «Волин. обл. друк.», 2010.
6. Волинь у житті та творчості письменників. Луцьк, 1999.
7. Дибя А. Доля рідних Лесі Українки. *Освіта України*. 1998. 28 жовтня.
8. Зібрання творів Лесі Українки у 14 томах. <https://book-institute.org.ua/uk/activity/zibrannya-tvoriv-lesi-ukra-nki-u-14-i-tomah>
9. Історія Волині. Т. 1: Навчальний посібник / наук. ред. Д. і. н. І. Ворончук. – Київ-Харків: Видавець Олександр Савчук, 2021. 384 с.
10. Киричук М. Волинь – земля українська: Навчальний посібник. Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2000. 508с.
11. Література рідного краю. Збірник методичних матеріалів. Луцьк, 2000.
12. Літературна карта Волині. Луцьк, 1986.
13. Літопис Волині.
<https://diasporiana.org.ua/?s=%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81+%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D1%96>
14. Літопис Волині <http://litopys.volyn.ua/index.php/litopys/issue/archive>
15. Павличко Соломія. Націоналізм, сексуальність, орієнталізм і складний світ Агатангела Кримського. К., 2000.

16. Письменники Волині – члени національної спілки письменників України / Сер. «Літературна Волинь»; упор. Н. Сташенко. Луцьк, 2009-2010.
17. Письменники волинського краю. Довідник. Луцьк: Надстир'я, 2003.
18. Письменники Лесиного краю. Луцьк, 1994.
19. Роде наш красний... *Волинь у долях краян і людських документах*. Луцьк, 1996–1999. Т. 1-3.
20. Сташенко Н. Волинські письменники в діаспорі. Луцьк, 2000.
21. Художники Волині <https://volart.com.ua/ukr/art.shtml>
22. Шевчук В. Феномен А. Кримського. *Шевчук В. Дорога в тисячу років*. К., 1990. С. 303-308.
23. Яручик В., Яручик О., Сур'як М. Сучасні проблеми професійної підготовки студентів – філологів. Актуальні проблеми філології та перекладознавства. Хмельницький. 2022. № 24 с. 68-71.
24. Stepanenko O., Suriak M., Trubacheva S., Sirenko P., Vlasiuk I. Formation of Students' Reading Competence in the Conditions of Integrated Learning. *Brazilian Journal of Education, Technology and Society*. Volum 16. Number 03. p.648-656. 2023 **Web of Science**.

VII. Питання до заліку.

1. Літературний процес на Волині в XIX-першій половині XXст.
2. Літератори Волині в літературному процесі Західної Волині
3. Репресовані волинські письменники
4. Театр на Волині
5. Літературні об'єднання Волині
6. Письменники Волині – лауреати літературних премій
7. Літературно-художні видання Волині
8. Волинська письменницька організація
9. Волинські художники
10. Художня палітра А. Лазарчука
11. Літературознавці Волині

12. Волинська літературна еміграція
13. Доля родини Косачів
14. Модест Левицький і Волинь
15. Науково-видавнича діяльність Інституту Дослідів Волині (Вінніпег).